

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27CoSr/1/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3819200662
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Záhumenská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3819200662.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Záhumenskej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Martiny Trnavskej v spore žalobkyne: G. proti žalovanému: O., v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 23. júna 2020 č. k. 9Csr/1/2019-52 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalobkyni voči žalovanému náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zrušil rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri Q., zriadeným záujmovým združením právnických osôb Q., sp.zn. A. zo dňa 5.11.2018. Žalobkyni nárok na náhradu trov konania nepriznal. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 3 ods. 1, 2, § 73 ods. 3, 4, 5, 8 zák. č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, § 45 ods. 1, ods. 3, § 46 ods. 1 veta prvá zák. č. 335/2014 Z. z. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že žalobca v súlade s cit. ust. § 46 ods. 1 veta prvá zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní podal žalobu na zrušenie rozhodcovského rozsudku včas. Rozhodcovský rozsudok bol vynesený dňa 5.11.2018 a žalobcovi bol doručený dňa 31.12.2018. Žaloba žalobcu bola podaná na súd dňa 11.2.2019, t.j. v rámci 3-mesačnej lehoty plynúcej odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku. Žalobca namietal okrem iného i neplatnosť spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy podľa § 45 ods. 1 písm. e/ citovaného zákona a poukazoval aj na iné vady rozhodcovského konania, t.j. že stály rozhodcovský súd rozhodol v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných predpisov na ochranu spotrebiteľa (§ 45 ods. 1 písm. i/ zákona č. 355/2014 Z.z.), rozhodcovský rozsudok žalobcu zaviazal na plnenie, ktoré odporuje dobrým mravom (§ 45 ods. 1 písm. j/ zákona č. 355/2014 Z.z.). Predmetná rozhodcovská zmluva bola uzavretá dňa 21.10.2014, teda za účinnosti zákona č. 355/2014 Z.z. Zmluvu o spotrebiteľskom úvere zo dňa 21.10.2014 rozhodca v rámci rozhodcovského konania posúdil ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere uzavretú podľa príslušných ustanovení zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, platného a účinného v rozhodnom čase. Súd zmluvu o spotrebiteľskom úvere zo dňa 21.10.2014 posúdil podľa ustanovení o spotrebiteľskom práve. Zo samotnej zmluvy a jej zmluvných dojednaní je zrejmé, že žalobca nemohol individuálne ovplyvniť ich obsah, boli už vopred pripravené „na predtlačenom formulári“, nakoľko sa uzavierali vo viacerých prípadoch pre veľký počet spotrebiteľov. Z obsahu zmluvy, s prihliadnutím na právne postavenie účastníkov zmluvy, vyplýva, že úver bol žalobcovi poskytnutý ako spotrebiteľovi. V danom prípade, vzhľadom ku skutočnosti, že žalobca si neplnil riadne svoje povinnosti vyplývajúce z úverovej zmluvy, uplatnil si žalovaný ako veriteľ svoje nároky v rozhodcovskom konaní v súlade s uzatvorenou rozhodcovskou zmluvou č. XXXXXXXXXX zo dňa 21.10.2014, v ktorom rozhodca bez vypočutia žalobcu vydal napadnutý rozhodcovský rozsudok. Súd prvej inštancie sa zaoberal právomocou rozhodcovského

súdu rozhodnúť vo veci predmetný spor, a to vzhľadom na dôvod zrušenia rozhodcovského rozsudku. Konštatoval, že v rozhodcovskej zmluve uzavretej medzi stranami sporu je predformulovaný text, podľa ktorého žalobca ako dlžník svojím podpisom vyhlasuje a potvrdzuje, že všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 21.10.2014, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnenie zmienek budú riešené pred Stálym rozhodcovským súdom, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na Stálom rozhodcovskom súde, pričom voľby príslušného Stáleho rozhodcovského súdu má žalujúca zmluvná strana alebo pred príslušným súdom SR, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu. Rozhodcovským súdom na účely uzavretej rozhodcovskej zmluvy bol Stály rozhodcovský súd zriadený spoločnosťou A. zriadený spoločnosťou A.. Možnosť výberu spôsobu riešenia sporu dlžníkom ako spotrebiteľom je podľa názoru súdu len zdanlivá. Voľba rozhodcovského súdu a tým osoba rozhodcu bola uskutočnená jednostranne, nakoľko samotné ustanovenie rozhodcovského súdu a tým i rozhodcu na predtlačenom formulári dokonca predchádzalo nepochybne aj samotnému rozhodnutiu dlžníka si finančné prostriedky touto cestou obstaráť, čiže predtým ako k uzatvoreniu zmluvy o spotrebiteľskom úvere vôbec pristúpil. Jednostrannosť a nekalosť tohto zmluvného dojednania súd prvej inštancie videl v tom, že faktickým subjektom, ktorý definuje, kto je rozhodcom je v tomto prípade veriteľ, čiže žalovaný, pretože tento zostavil znenie vo vopred pripravenej formulárovej zmluve. Dohoda strán o tom, že spor medzi nimi predložia k prejednaniu a rozhodnutiu súkromným osobám alebo rozhodcovským inštitúciám, ktoré si za tým účelom zvolia, má o to väčší význam, pretože rozhodca nenachádza právo, ale tvorí (eventuálne napevno stanovuje), vyjasňuje, urovnáva záväzkový vzťah v zastúpení strán. Jeho moc nie je delegovaná zvrchovanou mocou štátu, ale pochádza od subjektívnej vlastnej moci strán určovať svoj osud. V danom prípade táto vôľa pochádza však len od jednej, a to silnejšej zo strán, ktoré spotrebiteľskú zmluvu uzavreli, čo v ich vzťahu spôsobuje značnú nerovnováhu. Uvedené zároveň naznačuje, že veriteľov výber riešenia sporu rozhodcovským súdom zrejme nebol náhodný. Veriteľ do zmluvných dojednaní viacerých svojich obdobných zmlúv zahrnul identické rozhodcovské doložky, resp. zmluvy, a na ich základe opakovane zvolil pre riešenie sporu ten istý rozhodcovský súd, keď podaním žaloby vylúčil možnosť, aby sa spor riešil pred všeobecným súdom. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa si vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácia o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Vznik rozhodcovskej zmluvy vyžaduje individuálne rozhodnutie spotrebiteľa o tom, že si vymieňuje rozhodcovské konanie, a to preukázateľne. Súd prvej inštancie konštatoval, že z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by v rámci kontraktácie došlo k naplneniu zákona, a že by s odbornou starostlivosťou príslušný zástupca veriteľa najprv poučil spotrebiteľa a nechal mu priestor na rozhodnutie a voľbu. Spotrebiteľovi je takto odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom vo všetkých prípadoch, ak veriteľ podá voči nemu žalobu na rozhodcovskom súde. Predtlačené poučenie veriteľa v rozhodcovskej zmluve o dôsledkoch uzavretia rozhodcovskej zmluvy nie je možné považovať za kvalifikované vysvetlenie vážnych dôsledkov rozhodcovského konania. Ak použije veriteľ neplatnú rozhodcovskú doložku, ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi /uznesenie ÚS SR z 24.2.2011 sp. zn. IV.ÚS 55/2011/. Preto predmetný rozsudok, ktorý vydal rozhodca, ktorý si odvodil právomoc na konanie a rozhodol na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, je nulitým právnym aktom. Čo sa týka ustanovenia článku II., bodu 3. rozhodcovskej zmluvy, v zmysle ktorého mal spotrebiteľ právo od zmluvy jednostranne odstúpiť bez uvedenia dôvodu do 10 dní od jej doručenia, súd prvej inštancie uviedol, že odstúpiť je možné len od platnej zmluvy. Ak je zmluva od začiatku ex tunc neplatná, nie sú splnené podmienky na dodatočné zrušenie zmluvy. Rozhodcovská zmluva sa nestáva individuálne dohodnutou len tým, že spotrebiteľ má v úzkej časovej lehote hneď po jej podpise právo od tejto zmluvy odstúpiť. Preto súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodné námietky žalovaného že podľa § 73 ods. 8 zákona č. 335/2014 bol žalobca bol vyzvaný na oznámenie výberu rozhodcovského súdu, čo však neoznámil a že preto žalovaný vybral rozhodcovský súd v zmysle § 73 ods. 8 ako aj že žalobca mohol vo výzve odmietnuť rozhodcovské konanie bez uvedenia dôvodov, ale zostal nečinný a nič nenamietal na základe čoho v zmysle ustanovenia § 73 ods. 8 zákona 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, vybral rozhodcovský súd dodávateľ. Vychádzajúc z uvedeného súd prvej inštancie v rámci konania o žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku ustálil, že rozhodcovská zmluva je neplatná od samého začiatku, pretože nebola individuálne dojednaná, rozhodca nemohol rozhodnúť na základe neplatnej rozhodcovskej doložky a žalobca dôvodne namietal jej platnosť, preto zrušil rozhodcovský rozsudok podľa § 45 ods. 1 písm. e/ Zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, v znení neskorších predpisov. Ďalej konštatoval, že pre účely posúdenia prípadného nekalého charakteru zmluvnej podmienky hranica ochrany spotrebiteľa vychádza

nielen z konkrétneho exemplifikatívneho výpočtu nekalých zmluvných dojednaní (podľa ustanovenia § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka v znení platnom ku dňu uzatvorenia zmluvy), ale tiež zo všeobecného zákazu akéhokoľvek dojednania, ktoré vytvorí v právach a povinnostiach značnú nerovnováhu (podľa ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom ku dňu uzatvorenia zmluvy). Neprijateľné podmienky sú dopĺňované aj samotnou právnou úpravou, keď s účinnosťou od 1.1.2008 je v ustanovení § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka výslovne uvedená aj neprijateľná podmienka požadovania od spotrebiteľa v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Ak rozhodcovská zmluva dáva na výber medzi štátnym a rozhodcovským súdom, ale pre prípad vyvolania rozhodcovského konania dodávateľom (ako to bolo v tomto prípade, keď podaním žaloby na rozhodcovský súd oprávneným, povinný stratil možnosť domáhať sa ochrany svojich práv na všeobecnom súde) sa musí spotrebiteľ podrobiť rozhodcovskému konaniu, nie je možné poskytnúť účinnú súdnu ochranu v rámci exekúcie, ak je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok a oprávneným je dodávateľ. Poukázal zároveň aj na rozhodnutie súdneho dvora v prípade Pannon GSM Zrt./Erzsébet Sustikine Győrfi C-243/08. Pokiaľ žalobca uplatnil ako dôvod na podanie žaloby aj to, že stály rozhodcovský súd rozhodol v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných predpisov na ochranu spotrebiteľa (§ 45 ods. 1 písm. i/ zákona č. 355/2014 Z.z.) a že rozhodcovský rozsudok žalobcu zaviazal na plnenie, ktoré odporuje dobrým mravom (§ 45 ods. 1 písm. j/ zákona č. 355/2014 Z.z.). Vzhľadom k tomu, že súd prvej inštancie zrušil rozhodcovský rozsudok z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky (§ 45 ods. 1 písm. e/ zákona č. 335/2004 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní) a nepriznal rozhodcovskému rozsudku účinky platného rozhodnutia, mal za to, že nie je potrebné zaoberať sa vecnou stránkou napadnutého rozsudku. Zároveň konštatoval, že zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa 21.10.2014 nemá zákonné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, pretože v nej absentuje údaj o termínoch splatnosti úverových splátok. Súd dojednanie odplaty v sume 242,- eur, ktoré predstavujú viac ako 96,8 % z hodnoty úverovej istiny, považoval za neplatné podľa cit. ust. § 39 a § 41 Občianskeho zákonníka pre rozpor s dobrými mravmi zakotvenými v § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Celkové náklady žalobcu k zaplateniu ktorých sa spolu s úverom zaviazal, súd považoval za úžeru, ktorá nemôže požívať právnu ochranu. Uviedol, že je v rozpore s účelom poskytovania úverov a so zásadami poctivého obchodného styku žiadať od dlžníka, ktorým je spotrebiteľ, náklady spojené s úverom dosahujúce 96,8% výšky poskytnutého úveru. Takéto správanie veriteľa je potrebné jednoznačne vyhodnotiť ako nekalú obchodnú praktiku, ktorá nemôže požívať právnu ochranu. Zmyslom ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka je zamedziť výkon práva, ktorý síce zodpovedá zákonu, ale odporuje dobrým mravom. Ide o prípady, kedy výkon práva je formálne v súlade so zákonom, ale jeho cieľom je dosiahnutie iného výsledku, než dotknutá právna norma vo všeobecnosti predpokladá. Zásada dobrých mravov má dopad aj na zmluvné vzťahy v prípadoch, kedy právne postavenie jednej zmluvnej strany je výrazne negatívne, tak ako v súdenej veci, kedy žalobcu zaťažovala povinnosť žalovanému vrátiť z úverovej zmluvy okrem úverovej istiny v sume 250 eur aj odplatu 242 eur. Hodnotu administratívnych nákladov a zmluvných úrokov súd prvej inštancie považoval za absolútne neplatné dojednania podľa § 39 Občianskeho zákonníka v rozpore s dobrými mravmi. Takto dohodnuté náklady a úroky, k zaplateniu ktorých sa žalobca zaviazal, vykazujú znaky úžery, ktorej eefinícia úžery je od 1.6.2014 priamo zakotvená už aj v Občianskom zákonníku. V novele Občianskeho zákonníka, Zákona č. 106/2014 Z.z. je v § 39a definovaná úžera ako neplatný právny úkon urobený fyzickou osobou nepodnikateľom, pri ktorom niekto zneužije tieseň, neskúsenosť, rozumovú vyspelosť, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančnú závislosť alebo neschopnosť plniť záväzky druhej strany a dá sa alebo inému sľúbiť alebo poskytnúť plnenie, ktorého majetková hodnota je vzhľadom na vzájomné plnenie v hrubom nepomere. Podľa prechodných ustanovení zákona č. 106/2014 Z.z., § 879r, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. júnom 2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 1. júna 2014. S poukazom na prechodné ustanovenie novely Občianskeho zákonníka, súd na daný právny vzťah založený úverovou zmluvou zo dňa 21.10.2014 ust. § 39a Občianskeho zákonníka aplikovať nemohol, preto neplatnosť týchto častí úverovej zmluvy, v ktorej boli dojednané administratívne náklady a zmluvné úroky v rozpore s dobrými mravmi, posúdil podľa cit. ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Rozhodcovským rozsudkom priznaná zmluvná pokuta v sume 33,- eur nebola dojednaná v písomnej forme, čo je dôvodom jej neplatnosti podľa cit. ust. 41 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zmluva o úvere zo dňa 21.10.2014 neobsahuje dojednanie strán o zmluvnej pokute a žalovaný nepreukázal, že žalobca sa oboznámil s ustanovením Všeobecných podmienok poskytnutia spotrebiteľského úveru, ktorý obsahuje dojednanie zmluvnej pokuty v sume 33,- eur pre prípad, že žalobca nezaplatí celkovú čiastku úveru v lehote dohodnutej v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Z obsahu Všeobecných podmienok poskytnutia

spotrebiteľského úveru nevyplýva, že by ich žalovaný podpísal, čo je podmienkou platnosti písomného právneho úkonu podľa cit. ust. § 41 ods. 3 veta prvá Občianskeho zákonníka. Mal za to, že s poukazom na vyššie uvedené okolnosti je úver poskytnutý žalobcovi potrebné podľa § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z. považovať za bezúročný a bez poplatkov pre absenciu termínov splatnosti úverových splátok a z dôvodu neplatného dojednania zmluvných úrokov a administratívnych nákladov, ktoré bol žalobca povinný zaplatiť. Jeho povinnosťou bolo zaplatiť žalovanému len hodnotu poskytnutého úveru v sume 250,- eur. Z uvedených dôvodov sú preto naplnené aj dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 45 ods. 1 písm. i/, j/ zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Súd prvej inštancie napadnutý rozhodcovský rozsudok zrušil v celom rozsahu s odôvodnením, že neprichádza do úvahy čiastočné zrušenie rozhodcovského rozsudku vzhľadom na neplatnú rozhodcovskú zmluvu ako celok. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Konštatoval, že v konaní bol úspešný žalobca, preto mu patrí nárok na náhradu trov konania v plnej výške, 100%.

2. Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, ktorý navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súdu prvej inštancie vytykal nesprávne skutkové a právne závery, čím uplatnil odvolací dôvod v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Dôvodil, že rozhodcovská zmluva spĺňa všetky náležitosti plne platných právnych predpisov v čase jej uzatvorenia. Uviedol, že je nepochybné, že rozhodcovská zmluva dohodnutá medzi žalobcom a žalovaným je tzv. nevýhradnou rozhodcovskou zmluvou, nakoľko umožňuje každej zmluvnej strane domáhať sa ochrany svojich práv buď prostredníctvom rozhodcovského konania, alebo súdneho konania. Už len z tohto pohľadu rozhodcovská zmluva nevyžaduje od žalovaného, aby spory so žalovaným riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Poukázal na to, že v zmysle Rozhodcovskej zmluvy čl. II. - Predmet zmluvy v bode 1. sa uvádza: zmluvné strany sa dohodli riešiť všetky spory vzniknuté z predmetných zmlúv úvere buď pred A., alebo pred príslušným všeobecným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde. Z toho jasne vyplýva, že nie je daná výlučnosť rozhodcovského súdu a žalobca sa mal možnosť v prípade nespokojnosti obrátiť na všeobecný súd. Poukázal na to, že obdobnou otázkou sa zaoberali aj iné súdy vo svojich rozsudkoch, a to Okresný súd Rimavská Sobota sp. zn. 14C 214/2014, Krajský súd v Košiciach sp. zn. 2Co 107/2015, Okresný súd Bratislava IV. sp. zn. 12Cb 114/2014, Okresný súd Banská Bystrica sp. zn. 2Er 1464/2015. Uviedol, že problémy pri ustanovení rozhodcov vznikajú, ak strany uzavreli len rozhodcovskú doložku, v ktorej riešili okruh majetkových sporov, ktoré sa budú podľa vzájomnej dohody rozhodovať v rozhodcovskom konaní a o otázke ustanovenia rozhodcov neuzavreli žiadnu dohodu. V rozhodcovskej zmluve by sa preto mali dohodnúť na spôsobe ustanovenia rozhodcov za podmienky, ak sa nevedia dohodnúť na konkrétnej osobe rozhodcu. Tomu chcel veriteľ predísť a preto navrhol rozhodcu, s ktorým mohol a nemusel dlžník súhlasiť. V prípade, že obe strany rozhodcovskú doložku v znení o výbere rozhodcu podpísali, svojím podpisom vyslovili súhlas s prerokovaním sporu pred rozhodcom ustanoveným už v rozhodcovskej doložke/zmluve. Sporová strana mohla už pri podpise rozhodcovskej doložky alebo zmluvy vysloviť nesúhlas s osobou uvedeného rozhodcu a mala možnosť navrhnúť na rozhodovanie iného rozhodcu. Žalovaný odmieta akékoľvek argumenty žalobkyne, ktoré majú evokovať stav, že rozhodcovská zmluva nebola individuálne dojednaná, nakoľko rozhodcovská zmluva nie je uzatváraná vždy. V prípade predmetnej zmluvy sa teda jedná o individuálne dojednanú podmienku, v prípade ktorej nemôže ísť o podmienku neprijateľnú v zmysle naznačovanom žalobkyňou. Navyše z dôvodu existencie samostatného dokumentu má dlžník/klient (v tomto prípade žalobkyňa) na výber, či sa rozhodcovského konania zúčastní alebo nie. Žalovaný uviedol, že je navyše logické, že pokiaľ by zo strany spotrebiteľa došlo po uzavretí zmluvy k jej porušeniu, t.j. k jeho protiprávnemu konaniu, bude to práve dodávateľ, ktorý bude nútený obrátiť sa so žiadosťou o právnu ochranu na príslušný orgán, a to buď na základe voľby medzi rozhodcovským a súdnym konaním, alebo priamo na súd (pretože vo vzťahu k nemu nebude uzavretá rozhodcovská doložka) alebo priamo na rozhodcovský orgán (pretože vo vzťahu k nemu bude rozhodcovská doložka výhradná). Následky tohto procesného kroku už upravuje príslušné procesné právo a nie rozhodcovská zmluva. Mal za to, že platnosť právneho úkonu navyše treba hodnotiť v čase jeho uzavretia a bez hypotetického zvažovania okolností, ktoré môžu, ale nemusia nastať po jeho uzavretí. Dôležité teda je to, či zmluva v čase jej uzavretia sama o sebe umožňuje alebo neumožňuje spotrebiteľovi uskutočniť voľbu medzi súdom alebo alternatívnym riešením sporu. Mal za to, že nie je vôbec dôležité, čo sa môže stať v budúcnosti. Žalovaný vyjadril presvedčenie, že rozhodcovská zmluva bola uzavretá platne v zmysle platných právnych predpisov (v čase uzavretia Rozhodcovskej zmluvy) a nemožno mať teda žiadne pochybnosti o jej legitímnosti. Zároveň žalovaný konštatoval, že prípustnosť rozhodcovského konania vyplýva aj z právnej úpravy týkajúcej sa spotrebiteľských úverov.

Možnosť mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru (pričom žalovaný popiera, že by sa v danom prípade jednalo o spotrebiteľa a o spotrebiteľský úver v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch) vyplýva jednoznačne z ustanovení pôvodného Zákona o spotrebiteľských úveroch (zák. č. 258/2001 Z. z.) ako aj aktuálne účinného Zákona o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (zák. č. 129/2010 Z. z. v znení zák. č. 394/2011 Z. z.), ktoré umožňujú mimosúdne riešenie sporov zo zmlúv o spotrebiteľskom úvere. Prípustnosť rozhodcovských doložiek v spotrebiteľských sporoch vyplýva aj zo súdnej judikatúry a odbornej literatúry. Ďalej poukázal na to, že rozhodcovská zmluva ako dokument na samostatnom liste papiera môže, ale rovnako nemusí byť uzavretá spolu so zmluvou o úvere. Záverom konštatoval, že medzi žalobcom a žalovaným bola v predmetnom prípade uzatvorená Rozhodcovská zmluva, a to na samostatnom liste papiera, oddelene od samotnej Zmluvy o úvere. Zároveň žalovaný poukázal, že žalobkyňa svojím podpisom zo dňa 21.10.2014 vyhlásila, že s uzatvorením Rozhodcovskej zmluvy súhlasí, zároveň vyhlasuje, že bola pred uzatvorením zmluvy osobitne poučená o dôsledkoch uzatvorenia tejto Rozhodcovskej zmluvy. Žalobkyňa svojím podpisom ako vážnym, zrozumiteľným a určitým prejavom vôle súhlasila s uzavretím.

3. Žalobkyňa sa písomne k podanému odvolaniu nevyjadrila.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť, pričom v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd poukazuje na vecne správne odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje.

5. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli v odvolaní žalovaným vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie, vyhodnotil dôkazy v konaní vykonané každý jednotlivito a všetky vo vzájomnej súvislosti, odôvodnil z akých dôvodov a ktoré tvrdenia strán sporu mal za preukázané a ktoré nie, uviedol svoje skutkové zistenia, ktoré z dokazovania vyplynuli a na vec aplikoval správne právne predpisy, ktoré i správne vyložil. Rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám ust. § 220 CSP. Námietky žalobkyne uvedené v podanom odvolaní preto nemohli prívodiť zmenu napadnutého rozsudku. Ani v odvolacom konaní neboli preukázané, ani tvrdené také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. Z tohto dôvodu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a v podrobnostiach na ne v zmysle § 387 ods. 2 CSP poukazuje, aby nadbytočne neopakoval všetky pre strany známe fakty spolu so správnou citáciou právnych predpisov.

6. Odvolací súd za aplikácie § 380 ods. 2 CSP z úradnej povinnosti predovšetkým posudzoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou/vadami, ktorá/ktoré sa týka/týkajú procesných podmienok. Posúdením procesného postupu súdu prvej inštancie v konaní, ktoré prechádzalo rozhodnutiu vo veci a ktorý zistil odvolací súd preskúmaním predloženého súdneho spisu, odvolací súd uvádza, že v konaní nezistil procesné vady zakladajúce dôvody pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. a/ CSP.

7. V ďalšom podrobil odvolací súd prieskumu rozhodnutie vo svetle odvolacích dôvodov uvedených v ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP z hľadiska skutočností namietaných žalobkyňou.

8. Nesprávny skutkový záver je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie nepostupuje pri hodnotení dôkazov podľa § 191 CSP. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivito a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Pri hodnotení dôkazov v súdnom konaní platí zásada voľného hodnotenia dôkazov sudcom z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie len v prípade, ak by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, alebo prednesov strán nevyplývali, ani inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré neboli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že v hodnotení dôkazov, či poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán, alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti, je logický rozpor.

9. Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd pochybí pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, teda prípad, kedy bol skutkový stav posúdený podľa iného právneho predpisu, než ktorý správne mal byť použitý, alebo ak síce bol aplikovaný správne určený právny predpis, ale súd ho nesprávne interpretoval (nesprávne vyložil podmienky všeobecne vyjadrené v hypotéze právnej normy a v dôsledku toho nesprávne aplikoval vlastné pravidlo, stanovené dispozíciou právnej normy).

10. Vyššie uvedené odvolacie námietky žalovaného vyhodnotil odvolací súd ako neopodstatnené, bez opory v zistenom a ustálenom skutkovom stave a v následnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie. Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie z dostatočne zisteného skutkového stavu vyvodil správne skutkové a právne závery. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie tiež presvedčivo a dostatočne odôvodnil v súlade s požiadavkami uvedenými v ust. § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov a v podrobnostiach na tieto poukazuje, aby nadbytočne neopakoval pre strany známe fakty posudzovanej veci spolu so správnou citáciou aplikovaných právnych predpisov, ktoré vytvárajú dostatočný podklad pre uskutočnenie vecného prieskumu v odvolacom konaní (§ 387 ods. 2 CSP).

11. Na zdôraznenie správnosti dôvodov uvedených v rozhodnutí súdu prvej inštancie a s prihliadnutím na zostávajúci obsah odvolania žalovaného, uvádza odvolací súd nasledovné skutočnosti:

12. Rozhodcovské konanie je osobitný druh civilného konania, ktoré sa môže uskutočniť v prípade súkromnoprávných a obchodnoprávných sporov, pre ktoré zákon pripúšťa uzavretie rozhodcovskej zmluvy, resp. doložky. Rozhodcovská zmluva má procesnú povahu a zákon pre jej platnosť vyžaduje písomnú formu. Vecným účinkom rozhodcovskej zmluvy je oprávnenie rozhodcu rozhodnúť vymedzené spory. Účastník rozhodcovského konania sa môže podanou žalobou na príslušnom súde domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodov uvedených v § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní. Z uvedeného vyplýva, že možnosť preskúmať rozhodcovský rozsudok umožňuje zákon o rozhodcovskom konaní, ktorý vzhľadom na charakter vybavenia sporovej veci medzi účastníkmi súdny prieskum pripúšťa. Nejde však o preskúmanie veci z pohľadu správnosti aplikácie noriem, ktoré na daný prípad dopadajú, ale ide väčšmi o dôvody, ktoré sa týkajú podstaty prípustnosti zákonného priebehu rozhodcovského konania (dôvody podľa § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní). Žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku je právnym nástrojom, ktorého cieľom je zabezpečiť, aby proces poskytnutia právnej ochrany účastníkom konania pred rozhodcovskými súdmi mal rovnaké atribúty ako poskytovanie ochrany všeobecnými súdmi, a zároveň zabezpečiť kontrolu nad zákonnosťou a spravodlivosťou rozhodnutí rozhodcovských súdov.

13. Ak niektorý z účastníkov oprávnene popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy a porušenie zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, tieto skutočnosti zakladajú dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku súdom podľa § 40 ods. 1 písm. c) a g) zákona o rozhodcovskom konaní. Porušenie hmotnoprávných predpisov súd skúma najmä pri sporoch, kde jedným z účastníkov je spotrebiteľ v prípade žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku z dôvodu uvedenom v § 40 ods. 1 písm. j) zákona o rozhodcovskom konaní. V takomto prípade sa súd pri rozhodovaní o žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku musí v spotrebiteľských veciach zaoberať aj otázkou, či pri rozhodovaní došlo k porušeniu všeobecne záväzných predpisov na ochranu spotrebiteľa podľa vnútroštátnych právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa, ale aj z pohľadu judikatúry Súdneho dvora Európskej únie.

14. Osobitosť postavenia rozhodcovského súdu spočíva medzi iným v tom, že jeho právomoc vec prejednať a rozhodnúť, sa odvodzuje od rozhodcovskej zmluvy. Predpokladom právomoci rozhodcovského súdu je teda platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy medzi zmluvnými stranami, a točí už vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky. Iba platná rozhodcovská zmluva môže totiž založiť právomoc rozhodcovského súdu na jej základe určitú vec prejednať a rozhodnúť; absolútna neplatnosť právneho úkonu má za následok, akoby právny úkon nebol nikdy uzavretý.

15. Zásadnou právnou otázkou v predmetnej veci je otázka, či rozhodcovská zmluva k úverovej zmluve, na základe ktorej rozhodcovský súd založil svoju právomoc, je platná. V zmluve sa účastníci vzájomne dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere, vrátane sporov

o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnení zmieniek zabezpečujúcej uvedenú úverovú zmluvu a uplatnenia práv z takto vyplnenej zmenky, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené: a/ pred Stálym rozhodcovským súdom, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na Stálom rozhodcovskom súde b/ pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu.

16. Podľa takto dojednanej rozhodcovskej zmluvy, spory môžu byť riešené aj v súdnom konaní, avšak výber jednej z alternatív riešenia sporov spočíva na žalujúcej strane. Ide o formulárovú zmluvu, ktorej obsah žalobkyňa nemala možnosť ovplyvniť. Bolo povinnosťou žalovaného, postup podľa tejto rozhodcovskej zmluvy žalobkyni vysvetliť a oboznámiť ju s ňou. Odvolací súd dodáva, že ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná, ale vyplýva zo štandardného textu tzv. formulárovej zmluvy, teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, bez vysvetlenia spotrebiteľovi podstatných rozdielov medzi konaním pred všeobecným súdom a rozhodcovským súdom, je dôvodné predpokladať, že spotrebiteľ ako slabšia strana sporu si svoj osud v tak závažnej veci, ako vie prípadný neskorší rozhodcovský proces, neuvedomuje. Poskytovanie spravodlivosti musí mať svoje limity aj pre súkromno-právnu sféru arbitrov. Ide o rozhodovanie o právach a právom chránených záujmoch osôb, ktoré môže výrazne zasiahnuť do života ľudí a ak sa majú akceptovať pri poskytovaní spravodlivosti súkromno-právne prvky, tak len s jednoznačnými garanciami vylučujúcimi pochybnosti o férovom arbitrážnom konaní, vrátane rozhodcovskej zmluvy. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula, alebo dodávateľ svojim konaním. Spotrebiteľ má byť chránený pred oboma. Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľsko-právnej ochrany pred štandardnými zmluvami. Napriek tomu, že predmetná rozhodcovská zmluva je uzavretá samostatne (neoddeliteľne však súvisí s úverovou zmluvou, preto ju možno považovať aj za rozhodcovskú doložku k tejto zmluve), pre platnosť rozhodcovskej zmluvy je podstatné, aby v nej bola podchytená vôľa oboch zmluvných strán uzavrieť takúto zmluvu. Z vyjadrenia žalobkyne, ako aj z jej následného správania, však vyplýva, že predmetnú rozhodcovskú zmluvu uzavrieť nemienila a nechcela, čo v konečnom dôsledku preukázala aj tým, že podala žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

17. V prejednávanej spore rozhodcovská zmluva nebola individuálne dojednaná, išlo o tzv. formulárovú, vopred pripravenú zmluvu, ktorej obsah žalobkyňa nemala možnosť ovplyvniť a nemala možnosť osobitne ovplyvniť jej znenie, pričom samotná skutočnosť, že rozhodcovská zmluva bola uzavretá na osobitnom formulári odlišnom od zmluvy o úvere uzavretej taktiež na vopred pripravenom formulári, nezakladá záver o jej individuálnom dojednaní. Žalobkyňa nemala nielen možnosť ovplyvniť obsah tejto rozhodcovskej zmluvy, ale ani sa s obsahom rozhodcovskej zmluvy dôsledne oboznámiť. Žalovaný v konaní nepreukázal skutočnosť, že by žalobkyňa mohla uzavretie rozhodcovskej zmluvy vylúčiť, resp. zmeniť jej obsah, pričom dôkazné bremeno v tomto smere zaťažovalo žalovaného (§ 53 ods. 3 Obč. zákonníka). Odvolací súd zastáva názor, že pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú zmluvu, možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výlučne uplatňuje svoje práva, tak využíva pre neho transparentný všeobecný súd. Odvolací súd pritom nepochybuje o tom, že spotrebiteľ, ktorý sa rozhodne osobitne individuálne vyjednať rozhodcovskú zmluvu, by aj reálne rozhodcovské konanie využil, pretože inak by jeho individuálne vyjednanie nedávalo zmysel. Správne preto súd prvej inštancie uzavrel, že rozhodcovská zmluva nebola individuálne dojednaná a ako neprijateľná zmluvná podmienka je neplatná.

18. Pre úplnosť odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/237/2013 zo dňa 30.09.2015, v ktorom sa okrem iného uvádza: „K právnemu posúdeniu rozhodcovskej doložky s takýmto (a obdobným) obsahom už Najvyšší súd zaujal právne závery v množstve svojich rozhodnutí, v ktorých konštatoval, že takáto rozhodcovská doložka je neprijateľná a neplatná zmluvná podmienka, ktorá v neprospech spotrebiteľa spôsobuje značnú nerovnováhu v ich právach a povinnostiach, lebo od spotrebiteľa fakticky vyžaduje, aby sa podriadil výlučne rozhodcovskému konaniu. Na neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky nič nemení ani to, že umožňuje alternatívnu voľbu medzi právomocou rozhodcovského a všeobecného súdu, nakoľko táto voľba prislúcha iba žalujúcemu a nie je možné ju následne zmeniť. S prihliadnutím na povahu daného právneho vzťahu medzi dodávateľom a spotrebiteľom je preto možné konštatovať, že takáto „voľba“

právomoci je iba formálna, iluzórna a zodpovedá len záujmom dodávateľa (rozhodnutia NS sp. zn. 1Ecd0/12/2014, 3Cdo/13/2013, 4Ecd0/92/2014, 5Cdo/44/2013).“

19. Za situácie, že rozhodcovská zmluva uzavretá medzi stranami sporu je absolútne neplatným právnym úkonom, účinky, ktorej neplatnosti nastávajú od začiatku, nebolo možné na základe neplatného právneho úkonu vydať rozhodcovský rozsudok, nakoľko rozhodcovský súd nemal oprávnenie na vydanie rozhodnutia v dôsledku neplatnosti rozhodcovskej zmluvy.

20. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

21. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 2 v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a úspešnej žalobkyni nepriznal náhradu trov z dôvodu, že jej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

22. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).